

Quan la platja era casa

Maribel Rosselló Nicolau

Asseguda mirant el mar com tantes vegades ho he fet. Enlluernant-me amb les espurnes brillants que esquitxen la superfície platejada immensa. Recordo, una vegada més, aquell dia que vinguérem, just aquí, per primera vegada. Un dia que, mirant al voltant, sembla que hagin passat segles. En canvi, en la meua memòria està marcat quasi amb foc.

Les andanes de l'estació eren com una gran catedral de ferro, mai havia vist un lloc tan gran i tan ple de gent anant amunt i avall. Era un riu de gent carregada de maletes, farcells, mocadors de bolic i tot el que podien traginar. La mare em va agafar molt fort de la mà per no perdre'm i els germans l'ajudaven amb els paquets, tot i que no en teníem gaires. Quasi tot havia quedat sota la runa de la que havia estat la nostra casa al poble. Ens trobàrem amb el germà gran al vestíbul de l'estació, que em va semblar un palau i, de pressa de pressa, agafarem el tramvia 55.

La ciutat estava molt engalanada, plena de creus, flors i altars i ens va semblar el paradís. Des de la finestra del tramvia veiem la gent mudada, molts cotxes, edificis enormes, alguns ens semblaven castells i moltes garlandes. La dona que seia al davant ens va dir que eren pel Congrés Eucarístic. En aquells moments, enrere quedaven els sis anys a l'orfenat amb les monges i sense la mare. Després de detenir i matar el pare l'any 1946 per haver ajudat als maquis, havien esbucat casa nostra, tancat a la mare a la presó i internat als cinc germans. Jo era molt petita llavors, només tenia dos anys i el que sé és més pel record familiar que per vivència pròpia. De l'orfenat recordo, sobretot, el fred, físic i sentimental. No hi havia gens de tendresa, ni calidesa, només ordre i disciplina. Però, com que no coneixia res més, tampoc em dolia.

Dalt del 55, la mare i els cinc germans, el més gran havia arribat a Barcelona feia dos anys, recuperàvem una família que havia estat inexistent des de feia massa temps. Érem feliços i estàvem aclaparats per tot el que veiem i vivíem. En baixar del tramvia caminàrem per un corriol envoltat de fàbriques, travessàrem un mur i passàrem per sobre d'unes vies de tren i entràrem en un laberint de carrerons de casetes molt petites fetes de materials arreplegats, moltes tenien un número molt gran al costat de la porta. Al capdamunt d'un carreró, molt a prop de l'abocador de Bogatell, davant d'una caseta de fusta molt i molt petita, el germà gran ens va dir: "aquí és casa nostra".

La mare va canviar de cara, com si s'adonés que per a ella les coses no s'acabaven d'adreçar mai, que no hi havia manera de refer un cert camí. Ni jo ni els meus germans ens ho podíem creure. Com era possible que aquella ciutat tan esplendorosa ens hagués proporcionat aquell petit cau per a nosaltres? Només hi cabia un llit i érem sis. Com ho fariem ens preguntàvem? La cuina era un fogonet de carbó a fora i dues o tres galledes eren tots els estris que teníem. Però, per sort, enmig d'aquest desencís, una nena i un nen que estaven a la caseta del costat, ens van dir: "la casa és petita, però tenim un fora molt gran".

D'una revolada començarem a córrer darrere d'ells, per un laberint de giravoltes fins que es va obrir i va aparèixer el mar davant nostre. Era immens, d'un blau intens que em va impactar, la mirada arribava a l'infinit com no ho havia vist mai. Aquella impressió em va fer veure, des de la ingenuïtat dels vuit anys, que ens en sortiríem d'aquella, que un lloc tan impressionant no ens podia fer mal. Tornàrem corrents cap a la mare i li contàrem esglaiats tot el que havíem vist. Ella que se sabia refer davant les adversitats ja havia organitzat la casa i, en certa manera, la vida. La mare i jo, dormiríem a dins i els altres a fora en el jaç que havien fet a la sorra. Aquí, malgrat la pobresa extrema, ella era lliure per primera vegada des d'aquella fatídica nit de l'assassinat del pare. Ningú ens assenyalava i no hi havia al costat nostre monges carcelleres. Dormiríem amuntegats però al costat de la mare. Després de sis anys per primera vegada sentíem que teníem llar.

En aquest racó de la platja de Bogatell en el que estic asseguda en un banc d'obra i amb les cames estirades, hi passarem sis anys més. Uns anys de privacions, de nits d'hivern terribles, fredes i humides. D'haver de fer totes les necessitats a fora i sense cap servei. D'haver d'anar a cercar aigua a la font i esperar durant hores. Però també, foren sis anys de viure en una comunitat que no ens jutjava i que ens ajudàvem i que s'estructurava tant com podia. També amb dies de festa i diversió com quan anàvem als cavallets del que llavors era el carrer de Wad Ras i una vegada al cinema que hi havia al costat. Un món que es va acabar amb un gran temporal de mar, com molts recordem, va ser el 1958. Les onades s'ho emportaren tot, qui ens havia rebut ara ens treia. De pressa i corrents haguérem de fugir d'allà i començar de nou, però aquesta és una altra memòria.